इति सम्भाषतां वाचं श्रुत्वा मे बुद्धिरच्यवत्। आत्मानं चात्मना गर्हन्मनसेदं व्यचिन्तयं। ५१९०
अपिचाहं पुरा विप्रैर्व्वर्ज्जितो गर्हितो वसे। परोपसेवां पापिष्ठां नच कुर्य्यां धनेप्सया।
इति मत्वा प्रियं पुत्रं भीष्मादाय ततो ह्यहं। पूर्व्वस्नेहानुरागित्वात्सदारः सोमकिं गतः।
अभिषिक्तन्तु श्रुत्वैव कृतार्थोऽस्मीति चिन्तयन्। प्रियं सखायं सुप्रीतो राज्यस्थं समुपागमं। संस्मरन्सङ्गमं चैव वचनं चैव तस्य तत्।
ततो द्रुपदमागम्य सखिपूर्व्वमहं प्रभो। अब्रुवं पुरुषव्याघ्र सखाऽयं विद्धि मामिति।
उपस्थितस्तु द्रुपदं सखिवच्चास्मि सङ्गतः। स मां निराकारमिव प्रहसन्निदमब्रवीत्। ५१९५
अकृतेयं तव प्रज्ञा ब्रह्मन्नातिसमञ्जसी। यदात्थ मां त्वं प्रसभं सखा तेऽहमिति द्विज।
सङ्गतानीह जीर्य्यन्ति कालेन परिजीर्य्यतः। सौहृदं मे त्वया ह्यासीत्पूर्व्वं सामर्थ्यबन्धनं।
नाश्रोत्रियः श्रोत्रियस्य नारथी रथिनः सखा। साम्याद्धि सख्यं भवति वैषम्यान्नोपपद्यते।
न सख्यमजरं लोके विद्यते जातु कस्यचित्। कालो वैनं विहरति क्रोधो वैनं हरत्युत।
मैवं जीर्णमुपास्व त्वं सख्यं भवत्त्वपाकृधि। आसीत्सख्यं द्विजश्रेष्ठ त्वया मेऽर्थनिबन्धनं। ५२००
न ह्यनाढ्यः सखाढ्यस्य नाविद्वान्विदुषः सखा। न शूरस्य सखा क्लीवः सखिपूर्व्वं किमिष्यते।
नहि राज्ञामुदीर्णानामेवं भूतैर्नरैः क्वचित्। सख्यं भवति मन्दात्मन् श्रिया हीनैर्धनच्युतैः।
नाश्रोत्रियः श्रोत्रियस्य नारथी रथिनः सखा। नाराजा पार्थिवस्यापि सखिपूर्व्वं किमिष्यते।
अहं त्वया न जानामि राज्यार्थं सम्विदं कृतां। एकरात्रन्तु ते ब्रह्मन् कामं दास्यामि भोजनं।
एवमुक्तस्त्वहं तेन सदारः प्रस्थितस्तदा। तां प्रतिज्ञां प्रतिज्ञाय यां कर्त्ताऽस्म्यचिरादिव। ५२०५
द्रुपदेनैवमुक्तोऽहं मन्युनाऽभिपरिप्लुतः। अभ्यागच्छं कुरून्भीष्म शिष्यैरर्थी गुणान्वितैः।
ततोऽहं भवतः कामं सम्वर्द्धयितुमागतः। इदं नागपुरं रम्यं ब्रूहि किं करवाणि ते।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तदा भीष्मो भारद्वाजमभाषत। भीष्मउवाच। अपज्यं क्रियतां चापं साध्वस्त्रं प्रतिपादय।
भुङ्क्ष्वभोगान् भृशं प्रीतः पूज्यमानः कुरुक्षये। कुरूणामस्ति यद्वित्तं राज्यं चेदं सराष्ट्रकं। त्वमेव परमो राजा सर्व्वे च कुरवस्तव।
यच्च ते प्रार्थितं ब्रह्मन् कृतं तदिति चिन्त्यतां।
दिष्ट्या प्राप्तोऽसि विप्रर्षे महान्मेऽनुग्रहः कृतः। ५२१०
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि भीष्मद्रोणसंवादे एकत्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३१ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः सम्पूजितो द्रोणो भीष्मेण द्विपदां वरः। विश्रश्राम महातेजाः पूजितः कुरुवेश्मनि।
विश्रान्तेऽथ गुरौ तस्मिन्पात्रानादाय कौरवान्। शिष्यत्वेन ददौ भीष्मो वसूनि विविधानि च।
गृहञ्च सुपरिच्छन्नं धनधान्यसमाकुलं। भारद्वाजाय सुप्रीतः प्रत्यपादयत प्रभुः।
स ताञ्छिष्यान्महेष्वासः प्रतिजग्राह कौरवान्। पाण्डवान्धार्तराष्ट्रांश्च द्रोणो मुदितमानसः।
प्रतिगृह्य च तान्सर्व्वान्द्रोणो वचनमब्रवीत्। रहस्येकः प्रतीतात्मा कृतोपसदनांस्तथा। ५२१५
॥ द्रोण उवाच ॥ कार्य्यं मे काङ्क्षितं किञ्चिद्धृदि सम्परिवर्त्तते। कृतास्त्रैस्तत्प्रदेयं मे तदेतद्ददतानघाः।